सुप्रीम कोर्ट रिपोर्ट्स (२०२१) ६ एस.सी.आर. पान नंबर - ६११ ते ६२९
(इंग्रजीमध्ये टंकलिखित केलेल्या न्यायनिर्णयाचा मराठी अनुवाद)

इंडिया रिसर्जेन्स एआरसी प्रायव्हेट लिमिटेड

विरुद्ध

मेसर्स अमित मेटॅलिक्स लिमिटेड आणि इतर.

(दिवाणी अपील क्रमांक १७००/२०२१)

१३ मे, २०२१

[न्यायमूर्ती विनीत सरन आणि न्यायमूर्ती दिनेश माहेश्वरी]

नादारी व दिवाळखोरी संहिता, २०१६: कलम ३०(४) - योजनेचा ठराव - व्यावसायिक नादारी निवारण प्रक्रियेत मंजुरी - सीओसीने विचारार्थ घेतलेल्या समाधान अर्जदाराने सादर केलेला समाधान आराखडा - अपीलकर्त्याने प्रस्तावित समभागावर विशेषत: त्याच्याकडे असलेल्या सुरक्षा हिताच्या मूल्याच्या संदर्भात आक्षेप व्यक्त केले आणि असहमत वित्तीय कर्जदार राहणे पसंत केले - सीओसीमधील बहुसंख्य मतदानाच्या भागाने मंजूर केलेला समाधान आराखडा सादर करण्यात आला रिझॉल्यूशन प्रोफेशनलने निर्णय प्राधिकरणाला मान्यता दिली - निर्णय प्राधिकरणाला सीओसीद्वारे भागधारकांना त्यांच्या हक्कानुसार आर्थिक निविदांचे विवेकपूर्ण वितरण करून योजना व्यवहार्य आणि व्यवहार्य वाटली - निर्णय प्राधिकरणाने मंजूर समाधान योजना - अपीलकर्त्याने अपीलीय प्राधिकरणासमोर त्यास अयशस्वी आव्हान दिले - म्हणून त्वरित अपील - असे म्हटले आहे: समाधान योजनेच्या विचार आणि मंजुरीच्या प्रक्रियेचा विषय मूलत: सीओसीचे व्यावसायिक शहाणपण आणि न्यायालयीन पुनरावलोकनाची व्याप्ती निर्णय प्राधिकरणाच्या संहितेच्या कलम ३० (२) च्या चार कोपऱ्यांमध्ये मर्यादित आहे; आणि अपिलीय प्राधिकरणासाठी कलम ३० (२) कलम ६१ (३) सह वाचा - समाधान योजनेतील आर्थिक प्रस्ताव सीओसीच्या व्यावसायिक निर्णयाचा गाभा आहे

- एकदा असे आढळले की सर्व अनिवार्य आवश्यकतांचे योग्य प्रकारे पालन केले गेले आहे आणि काळजी घेतली गेली आहे, तेव्हा संख्यात्मक विश्लेषण करण्यासाठी न्यायालयीन पुनरावलोकनाची प्रक्रिया वाढविली जाऊ शकत नाही एक विशिष्ट कर्जदार किंवा कोणताही भागधारक, जो स्वतःचा असंतोष बाळगू शकतो - अपीलकर्त्याला पैसे देण्याचा प्रस्ताव इतर सुरक्षित वित्तीय कर्जदारांसाठी प्रस्तावित देयकाच्या टक्केवारीच्या बरोबरीचा आहे - म्हणूनच, न्याय्य आणि न्याय्य वागणूक नाकारण्याचे किंवा प्राधान्याकडे दुर्लक्ष करण्याचे कोणतेही प्रकरण तयार केले जात नाही - न्यायालयीन पुनरावलोकन.

अपील फेटाळत न्यायालयाने असे अधिनिर्णित करते कि –

१.१ ठराव योजनेच्या आराखड्याचा विचार व मंजुरी च्या प्रक्रियेसंदर्भातील विषय मुळात कर्जदारांच्या समितीच्या व्यावसायिक शहाणपणाचा आहे आणि न्यायालयीन पुनरावलोकनाची व्याप्ती चार कोपऱ्यांत मर्यादित राहते निर्णय प्राधिकरणाच्या संहितेच्या कलम ३० (२) नुसार; आणि अपीलीय प्राधिकरणासाठी कलम ६१ (३) सह कलम ३० (२) वाचा. [परिच्छेद १०] [६२३-बी-सी]

१.२ ठराव योजनेतील आर्थिक प्रस्ताव हा कर्जदारांच्या समितीच्या व्यावसायिक निर्णयाचा गाभा असतो असे आढळले आहे की सर्व अनिवार्य आवश्यकतांचे योग्य प्रकारे पालन केले गेले आहे आणि काळजी घेतली गेली आहे, एकदा ते झाले न्यायालयीन पुनरावलोकनाची प्रक्रिया एखाद्या विशिष्ट कर्जदाराचे किंवा कोणत्याही भागधारकाचे परिमाणात्मक विश्लेषण करण्यासाठी ताणली जाऊ शकत नाही, जे स्वत: चा असंतोष बाळगू शकतात. दुसऱ्या शब्दांत, आयबीसीच्या योजनेत, प्रत्येक असंतोष कायदेशीर

तक्रारीच्या स्वरूपात भाग घेत नाही आणि अपीलाचे आधार म्हणून घेतले जाऊ शकत नाही. [परिच्छेद ११] [६२४ -एफ-जी]

के. शशिधर विरुद्ध इंडियन ओव्हरसीज बँक आणि इतर. **(२०१९) १२ एससीसी १५०: [२०१९] ३ एससीआर ८४५;** महाराष्ट्र सीमलेस लिमिटेड विरुद्ध पद्मनाभन व्यंकटेश आणि इतर . **(२०२०) ११ एससीसी ४६७ - संदर्भित.**

२.१ संहितेच्या कलम ३० च्या सुधारित उपकलम (४) मधील तरतुदी, ज्यावर अपीलकर्त्याच्या वतीने जास्त अवलंबून ठेवले जाते, अपीलकर्त्याच्या सांगण्यावरून ठराव योजनेत हस्तक्षेप करण्याची कोणतीही स्थिती उद्भवत नाही. एनसीएलएटीचे म्हणणे बरोबर होते की कलम ३० चे उपकलम (४) मध्ये अशी सुधारणा मध्ये कर्जदारांच्या समितीने आपल्या व्यावसायिक शहाणपणाचा वापर करून समाधान योजनेची व्यवहार्यता आणि व्यवहार्यतेसंदर्भात माहितीपूर्ण निर्णय घेण्याकरिता केवळ कर्जदारांच्या समितीचा विचार वाढविला; आणि सीओसीच्या व्यावसायिक शहाणपणाचा वापर करून घेतलेल्या व्यावसायिक निर्णयात हस्तक्षेप उपचाराची आवश्यकता नाही जोपर्यंत समान स्थित असलेल्या वर्गातील कर्जदारांना न्याय्य आणि न्याय्य नाकारले जात नाही . [परिच्छेद १२] [६२५-ए-डी]

२.२ न्याय्य व न्याय्य वागणुकीच्या प्रश्नासंदर्भात न्यायनिर्णय प्राधिकरणाने तसेच अपिलीय प्राधिकरणाने समाधान योजनेच्या बाजूने समवर्ती निष्कर्ष परत केले आहेत . अपीलकर्त्याला पैसे देण्याचा प्रस्ताव इतर सुरक्षित वित्तीय कर्जदारांसाठी प्रस्तावित देयकाच्या टक्केवारीच्या बरोबरीचा आहे. न्याय्य आणि न्याय्य वागणूक नाकारणे किंवा

प्राधान्याकडे दुर्लक्ष करणे असे कोणतेही प्रकरण समोर येत नाही. [परिच्छेद १२.१] [६२५-डी-ई]

२.३ अपीलकर्त्याच्या वतीने त्याच्या सुरक्षा हिताच्या मूल्याच्या संदर्भात वारंवार सादर केलेल्या युक्तिवादांना कोणताही अर्थ नाही किंवा कोणतेही तथ्य नाही. असहमत वित्तीय सावकाराला काय अधिकार आहे हे उपकलमाच्या उत्तरार्धात निर्दिष्ट केले आहे. संहितेच्या कलम ३० चे (२) (ब). [परिच्छेद १३] [६२५-एफ-जी]

एस्सार स्टील इंडिया लिमिटेडच्या कर्जदारांची समिती विरुद्ध सतीश कुमार गुप्ता आणि इतर. **(२०२०) ८ एससीसी ५३१: [२०१९] १६ एससीआर २७५;** जेपी केन्सिंग्टन बुलेवार्ड अपार्टमेंट्स वेल्फेअर असोसिएशन आणि ओआरएस विरुद्ध एनबीसीसी (इंडिया) लिमिटेड आणि ओआरएस. **[२०२१] ५ स्केल १४२ - अवलंबून आहे.**

३. असहमत वित्तीय सावकाराला मिळणाऱ्या रकमेची मर्यादा संहितेच्या कलम ३० (२) (ब) मध्ये जन्मजात आहे. कॉर्पोरेट कर्जदाराच्या मालमत्तेवर असंतुष्ट वित्तीय कर्जदाराला उपलब्ध असलेले सुरक्षा हित त्याला इतर वित्तीय कर्जदारांपेक्षा काही अधिकार देते जेणेकरून संपूर्ण सुरक्षा हिताची अंमलबजावणी होईल आणि त्याद्वारे जादा रक्कम प्राप्त करून असमान परिस्थिती निर्माण होईल, हा विधिमंडळाचा हेतू नाही. त्याच वर्गातील कर्जदारांसाठी प्रस्तावित प्राप्य परिसमापनाच्या मूल्याच्या पलीकडे. [परिच्छेद १५] [६२८-जी-एच; ६२९-ए-बी]

निर्णय विधी संदर्भ

[२०१९] १६ एससीआर २७५	**भर दिला**	**परिच्छेद ६**
[२०१९] ३ एससीआर ८४५	**संदर्भित**	**परिच्छेद १०**
(२०२०) ११ एससीसी ४६७	**संदर्भित**	**परिच्छेद १०**

दिवाणी अपील अधिकार क्षेत्र: दिवाणी अपील क्रमांक १७००/२०२१

सीए (एटी) (दिवाळखोरी) क्रमांक १०६१/२०२० मध्ये राष्ट्रीय कंपनी कायदा अपील न्यायाधिकरण, प्रधान खंडपीठ, नवी दिल्ली (एनसीएलएटी) च्या दिनांक ०२.०३.२०२१ च्या निर्णय आणि आदेशातून.

अपीलकर्त्याचे वकिल -संजीव सिंह, सुश्री काजल भाटिया, प्रशांत त्रिपाठी, सुधांशु पालो,

उतारार्थी चे वकील - कुमारजीत बॅनर्जी, गौरव गुप्ता,

न्यायालयाने खालील निकाल पारीत केला:

न्यायनिर्णय

१. नादारी व दिवाळखोरी संहिता, २०१६(यापुढे कोड किंवा आयबीसी म्हणून देखील संदर्भित) च्या कलम ६२ अंतर्गत या अपीलाद्वारे , अपीलकर्ता इंडिया रिसर्जेन्स एआरसी प्रायव्हेट ०२.०३.२०२१ च्या आदेशावर प्रश्न विचारण्याची मागणी लिमिटेड ने केली आहे, नॅशनल कंपनी लॉ अपीलल ट्रिब्युनल, नवी दिल्ली २(यापुढे अपील प्राधिकरण किंवा एनसीएलएटी म्हणून देखील संबोधले जाईल) मध्ये सीए (एटी) (नादारी) क्रमांक १०६१/२०२०, ज्याद्वारे अपीलीय प्राधिकरणाने कॉर्पोरेट कर्जदार व्हीएसपी उद्योग प्रायव्हेट लिमिटेड (येथे प्रतिवादी क्रमांक २) यांनी सादर केल्याप्रमाणे कॉर्पोरेट कर्जदार व्हीएसपी उद्योग प्रायव्हेट लिमिटेड (येथे प्रतिवादी क्रमांक २) संबंधित कॉर्पोरेट दिवाळखोरी निवारण प्रक्रियेतील ठराव योजनेस मान्यता ४ (सीआयआरपी थोडक्यात) देण्यासाठी राष्ट्रीय कंपनी कायदा न्यायाधिकरण, कोलकाता खंडपीठ, कोलकाता ३ (यापुढे निर्णय प्राधिकरण किंवा एनसीएलएटी म्हणून देखील संबोधले जाते) यांनी २०.१०.२०२० रोजी दिलेल्या आदेशाला दिलेले आव्हान फेटाळून लावले.

२. अर्जदार कंपनी कॉर्पोरेट कर्जदाराचे सुरक्षित वित्तीय कर्जदार म्हणून रेलिगेअर फिनवेस्ट लिमिटेडने घेतलेले हक्क, मालकी हक्क आणि व्याजाची नेमणूक करणारी असल्याचे म्हटले जाते. त्यांचा कर्जदारांची समिती मध्ये ३.९४% मतदान हक्क आहे. ५ (थोडक्यात सीओसी)

३. प्रतिवादी क्रमांक १ ने सादर केलेला संकल्प आराखडा सीओसीने विचारार्थ घेतला तेव्हा अपीलकर्त्याने प्रस्तावित शेअरवर, विशेषत: त्याच्याकडे असलेल्या सुरक्षा हिताच्या मूल्याच्या संदर्भात आक्षेप व्यक्त केले; आणि असंतुष्ट आर्थिक कर्जदार राहणे पसंत केले. अपीलकर्त्याच्या वतीने असहमती ३१.०७.२०२० च्या सीओसीच्या १४ व्या बैठकीत ठराव व्यावसायिक तसेच सीओसीच्या इतर सदस्यांनी आणि त्यावर दिलेला प्रतिसाद खालील शब्दांत नोंदविला गेला:-

> "रेलिगेअर फिनव्हेस्ट/इंडिया रिसर्जन्स ए. आर. सी. चे प्रतिनिधी श्री. शक्ती यांनी ठराव योजनेनुसार त्यांना मिळणाऱ्या कमी वाट्याबद्दल चौकशी केली, तर त्यांच्याकडे असलेले सुरक्षा हितसंबंध बरेच जास्त आहेत. त्यांनी सी. डी. च्या वाजवी बाजारभाव आणि दिवाळखोरी मूल्याबाबतही प्रश्न उपस्थित केले. यावर आर. पी. ने त्यांना सांगितले की मूल्यांकनाची प्रक्रिया आय. बी. बी. आय. च्या नोंदणीकृत मूल्यांककांद्वारे केली गेली आहे, ज्यांना पूर्वीच्या आय. आर. पी. ने नियुक्त केले होते आणि त्यांना त्यात कोणतीही विसंगती आढळत नाही. इतर सदस्यांनीही यावर सहमती दर्शवली. त्यानंतर श्री. शक्ती यांनी हा मुद्दा उपस्थित केला की सध्याच्या परिस्थितीत कंपनी लिक्विडेशनमध्ये गेली तर त्यांच्यासाठी चांगले होईल आणि कलम ५२ (१) (बी) अंतर्गत पर्याय वापरुन त्यांना त्यांचे सुरक्षा हित लक्षात येईल. त्यानंतर आर. पी. ने उत्तर दिले की लिक्विडेशन पर्याय एका कर्जदारासाठी फायदेशीर असू शकतो परंतु

सुमारे ९६% टक्के बहुसंख्य भागधारक असलेल्या इतर सुरक्षित कर्जदारांसाठी निश्चितच हानिकारक आहे. पुढे आर. पी. ने असेही म्हटले की आय. बी. सी. चा उद्देश संकटग्रस्त कंपनीचे निराकरण आणि पुनरुज्जीवन करणे हा आहे आणि ही वसुली प्रक्रिया नाही.

३.१. तथापि, इतर बहुसंख्य वित्तीय कर्जदारांनी समाधान योजनेच्या बाजूने मतदान केले आणि म्हणूनच, समाधान योजनेस वित्तीय कर्जदारांच्या ९५.३५% मतदान वाट्याची मान्यता मिळाली.

४. सीओसीमधील बहुसंख्य मतदानाच्या टक्केवारीने मंजूर केलेला हा ठराव आराखडा ठराव व्यावसायिकाने निर्णय प्राधिकरणाकडे मान्यतेसाठी सादर केला होता. निर्णय प्राधिकरणाने इतर गोष्टींबरोबरच समाधान योजनेची ठळक वैशिष्ट्ये, विशेषत: वित्तीय प्रस्तावांशी संबंधित वैशिष्ट्ये तपासली; आणि सीओसीद्वारे भागधारकांना त्यांच्या हक्कांनुसार आर्थिक निविदांचे विवेकपूर्ण वितरण आणि सर्व अनिवार्य आवश्यकतांचे पालन करून ही योजना व्यवहार्य आणि व्यवहार्य असल्याचे आढळले. निर्णय प्राधिकरणाने आपले पूर्ण समाधान व्यक्त केले आणि दिनांक २०.१०.२०२० च्या आदेशात (२१.१०.२०२० रोजी सुधारित) खालीलप्रमाणे निरीक्षण करताना समाधान आराखडा मंजूर केला.

१३. वरिष्ठ वकिलांचे म्हणणे ऐकून घेतल्यानंतर आणि योजनेचा अभ्यास केल्यावर असे समजते की कॉर्पोरेट कर्जदाराची मालमत्ता सुरक्षित हातात राहणार आहे. आरपी, श्री. राज सिंघानिया विशेष कौतुकास पात्र आहेत, ज्यांनी कोविड -१९ मुळे महामारीच्या या कठीण काळातही कर्जदारांच्या समितीने ९५.३५% मतदानाने योजना मंजूर केली आहे. आरपीने सादर

केलेल्या फॉर्म एच नुसार संकल्प अर्जदाराकडून अनिवार्य आवश्यकतांच्या सर्व तरतुदींचे पालन केल्याचे दिसून येते. त्यात देयकाची तरतूद करण्यात आली आहे. दिवाळखोरी निवारण प्रक्रिया, ऑपरेशनल क्रेडिटर्सच्या कर्जाची परतफेड करणे, कॉर्पोरेट कर्जदाराच्या कामकाजाचे व्यवस्थापन आणि समाधान योजनेची अंमलबजावणी आणि पर्यवेक्षण करण्याची तरतूद. त्यात योजनेच्या अटी आणि त्याच्या अंमलबजावणीचे वेळापत्रकही दिले आहे. त्यामुळे ही व्यवहार्य आणि व्यवहार्य योजना आहे. सीओसीद्वारे भागधारकांना त्यांच्या हक्कांनुसार आर्थिक निविदांचे विवेकपूर्ण वितरण केले जाऊ शकते विचाराधीन योजना. संहितेतील तरतुदींचे उल्लंघन करून किंवा अस्तित्वात असलेल्या कायद्यांचे उल्लंघन करून कोणतीही सवलत दिली जात नाही आणि म्हणूनच ती नाकारण्यासाठी योजनेत काहीही नाही. या सीपीला ७ ऑगस्ट रोजी दाखल करण्यात आले होते. तथापि, १८० दिवसांची मुदत संपल्यावर, सीआयआरपीचा कालावधी होता. कोविड-१९ प्रादुर्भावाच्या पार्श्वभूमीवर केंद्र सरकारने लागू केलेल्या लॉकडाऊनच्या कालावधीतील शेवटचे दिवस वगळून, कॉर्पोरेट दिवाळखोरी निवारण प्रक्रियेच्या अनुषंगाने अशा लॉकडाऊनमुळे पूर्ण होऊ न शकलेल्या कोणत्याही उपक्रमासाठी कालमर्यादेच्या उद्देशाने गणले जाऊ नये आणि त्याद्वारे सीओसीने २७० दिवसांच्या कालावधीत योजनेस मान्यता दिली आहे. सीओसीने प्राप्त योजनांवर अतिशय चांगल्या प्रकारे चर्चा केली आहे आणि प्रत्येक योजनेची व्यवहार्यता, व्यवहार्यता आणि आर्थिक मॅट्रिक्स निश्चित केले आहे आणि

कर्जदारांच्या समितीच्या सदस्यांच्या ९५.३५% मतांसह एका योजनेस मान्यता दिली आहे.

५. समाधान योजनेवर काही आक्षेप होता की नाही हे दिसत नाही. निर्णय प्राधिकरणासमोर विचारार्थ ठेवण्यात आला. असे असले तरी, न्यायनिर्णय प्राधिकरणाने दिलेल्या आदेशाविरुद्ध, अपीलकर्त्याने संहितेच्या कलम ६१ (३) सह कलम ६१ (१) अंतर्गत अपील करण्यास प्राधान्य दिले. असहमत वित्तीय कर्जदार या नात्याने अपीलकर्त्याच्या वतीने असा युक्तिवाद करण्यात आला की, मंजूर ठराव प्लॅन 'व्यवहार्य आणि व्यवहार्य' असण्याच्या कसोटीवर अपयशी ठरला कारण ज्या सुरक्षित मालमत्तेवर कॉर्पोरेट कर्जदाराने आपल्या बाजूने सुरक्षा व्याज तयार केले होते, त्याचे मूल्य विचारात घेतले गेले नाही. अपीलकर्त्याने असा युक्तिवाद केला होता की आयबीसीच्या कलम ३० च्या उपकलम (४) मध्ये १६.०८.२०१९ पासून लागू झालेल्या दुरुस्तीनंतर, सीओसीने हे सुनिश्चित करणे आवश्यक होते की वितरणाची पद्धत कर्जदारांमधील प्राधान्यक्रम तसेच सुरक्षित कर्जदाराच्या सुरक्षा हिताचे प्राधान्य आणि मूल्य विचारात घेईल; आणि ठराव अर्जदार आणि सीओसी विद्यमान सुरक्षा हिताचा आपल्या बाजूने विचार करण्यात अपयशी ठरल्याने, निर्णय प्राधिकरणाची मान्यता कायद्यानुसार नव्हती.

६. अपीलीय प्राधिकरणाने अपीलकर्त्याच्या वतीने केलेल्या युक्तिवादाची दखल घेतली आणि समिती क्रेडिटर्स ऑफ एस्सार स्टील इंडिया विरुद्ध सतीश कुमार गुप्ता आणि इतर.: (२०२०) ८ एससीसी ५३१ (यापुढे एस्सार स्टीलचे प्रकरण म्हणून संबोधले जाईल) मध्ये या न्यायालयाच्या निर्णयाचा संदर्भ दिला. दिवाळखोरी निवारण प्रक्रियेत कर्जदारांच्या विविध वर्गांचे नियमन करणाऱ्या तत्त्वांवर भर देणे. अपिलीय प्राधिकरणाने विशेषत: एस्सार स्टीलमधील कर्जदारांच्या न्याय्य वागणुकीच्या संकल्पनेचा अर्थ आणि रूपरेषा स्पष्ट करणार्या परिच्छेदांचा उल्लेख केला , ज्यात

कर्जदारांना न्याय्य वागणूक म्हणजे एकाच वर्गातच समान वागणूक देणे; आणि सर्वसाधारणपणे कर्जदारांचे संरक्षण महत्वाचे होते परंतु कर्जदारांचे एकमेकांपासून संरक्षण करणे देखील आवश्यक होते; आणि पुढे संहिता वाचली जाऊ नये जेणेकरून दिवाळखोरीच्या प्रक्रियेत सामान्य कायद्यानुसार मिळणाऱ्या अधिकारांपेक्षा अधिक अधिकार असलेल्या कर्जदारांना, ते प्रेरित होईल जोपर्यंत ते काही दिवाळखोरीचे उद्दिष्ट साध्य करायचे नसते.

६.१. एस्सार स्टील (उपरोक्त) मध्ये स्पष्ट केलेल्या तत्त्वांची दखल घेऊन अपीलीय प्राधिकरणाने खालील निरीक्षणे व निष्कर्षांसह अपीलकर्त्याच्या वतीने विनंती केलेले युक्तिवाद फेटाळून लावले:-

> "६. माहिती आणि प्रसारण संहितेच्या कलम ३० (४) मध्ये अशी तरतूद आहे की कर्जदारांची समिती एका मताधिक्याने समाधान योजना मंजूर करू शकते जी वित्तीय कर्जदारांच्या मतदानाच्या ६६ % पेक्षा कमी नसेल. रिझॉल्यूशन प्लॅनची व्यवहार्यता आणि व्यवहार्यता, त्यामध्ये प्रस्तावित वितरणाची पद्धत, माहिती आणि संहितेच्या कलम ५३ मध्ये निर्धारित केलेल्या धबधबा यंत्रणेच्या अनुषंगाने कर्जदारांमधील प्राधान्यक्रमाच्या अनुषंगाने आणि सुरक्षित कर्जदाराच्या सुरक्षा हिताचे प्राधान्य आणि मूल्य आणि आयबीबीआयने निर्दिष्ट केलेल्या इतर आवश्यकतांचा विचार करून अशी मंजुरी दिली जाईल. या तरतुदीचा सरळ अभ्यास केल्यास हे स्पष्ट होते की, समाधान योजनेची व्यवहार्यता व व्यवहार्यता, वैधानिक वितरण यंत्रणेनुसार कर्जदारांमध्ये प्राधान्यक्रमाच्या अनुषंगाने प्रस्तावित केलेले वितरण आणि सुरक्षित कर्जदाराच्या सुरक्षा हिताचे प्राधान्य आणि मूल्य या बाबी विचारार्थ कर्जदात्यांच्या समितीच्या विशेष कार्यक्षेत्रात

येतात. आवश्यक बहुमताने ठराव आराखडा मंजूर करण्याबाबत निर्णय घेताना हे विचार कर्जदार समितीच्या मनात असणे आवश्यक आहे. कलम ३० (४) मध्ये करण्यात आलेल्या दुरुस्तीच्या संदर्भात, कलम ३० (४) अन्वये करण्यात आलेली दुरुस्ती पाहिली जावी. २०१९ च्या सुधारित कायद्याच्या ६ (ब) नुसार समाधान योजना मंजूर करताना जे कर्जदारांच्या समितीद्वारे समाधान योजनेस मान्यता किंवा नाकारण्यासंदर्भात निर्णय घेताना विचारात घेतले जाऊ शकते, असा निर्णय सुरक्षित कर्जदाराच्या सुरक्षा हिताचे मूल्य विचारात घेण्याचा अधिकार कर्जदारांच्या समितीला देण्यात आला आहे. हे एक मार्गदर्शक तत्त्व आहे आणि अटींच्या दृष्टीने आवश्यक नाही, मुळात कर्जदारांच्या समितीच्या व्यावसायिक शहाणपणावर आधारित व्यावसायिक निर्णय. यासंदर्भात **'एस्सार स्टील इंडिया लिमिटेडची कर्जदात्यांची समिती विरुद्ध सतीशकुमार गुप्ता आणि इतर' (उपरोक्त)** या प्रकरणात माननीय सर्वोच्च न्यायालयाने केलेली निरीक्षणे महत्त्वाची आहेत. माननीय सर्वोच्च न्यायालयाने खालीलप्रमाणे निरीक्षण नोंदवले:-

१३१. २०१९ च्या सुधारित कायद्याच्या कलम ६ च्या उपखंड (ब) ला आव्हान पुन्हा एकदा संहिता कर्जदारांच्या समितीला समाधान योजना मंजूर करण्यासाठी किंवा न मंजूर करण्यासाठी देते आणि ज्यात नमूद केल्याप्रमाणे कर्जदारांच्या विविध वर्गांचा विचार केला जाऊ शकतो. कलम ५३ मध्ये, आणि सुरक्षित कर्जदाराच्या सुरक्षा हितांचे वेगवेगळे प्राधान्यक्रम आणि मूल्ये. या लवचिकतेचा उल्लेख बीएलआरसी अहवाल, २०१५ मध्ये करण्यात आला आहे

(या निर्णयाचा परिच्छेद ५६ पहा). तसेच, कर्जदारांच्या समितीला "मे" या शब्दाने दिलेला विवेक पुन्हा एकदा स्पष्ट करतो की हे केवळ एक मार्गदर्शक तत्त्व आहे. या उपकलमाद्वारे निश्चित केलेली मार्गदर्शक तत्त्वे जी कर्जदारांच्या समितीद्वारे व्यावसायिक निर्णयापर्यंत पोहोचण्यासाठी लागू केली जाऊ शकतात ती उपाय योजना स्वीकारणे किंवा नाकारणे याबद्दल. त्यामुळे या सर्व कारणांमुळे यातील कोणतीही तरतूद घटनात्मकदृष्ट्या कमकुवत आहे, असे मानणे अवघड आहे. वितरणाची प्राधान्ययोजना आणि सुरक्षिततेचे मूल्य या बाबी कर्जदार समितीच्या अखत्यारित येतात, हे स्पष्ट आहे. असे विचार, केवळ कर्जदारांच्या समितीच्या व्यावसायिक शहाणपणाचा वापर करून व्यावसायिक निर्णयापर्यंत पोहोचण्याच्या उद्देशाने प्रासंगिक असल्याने, आय अँड बी संहितेच्या कलम ६१ (३) च्या निकषांमध्ये अपीलात न्यायालयीन पुनरावलोकनाचा विषय असू शकत नाही. कलम ३०(४) मध्ये सुधारणा करण्यापूर्वी कर्जदारांच्या समितीने ठराव योजना, कायदेमंडळाच्या व्यवहार्यता व व्यवहार्यतेसंदर्भात निर्णय घेताना सुरक्षित कर्जदाराच्या बाजूने मिळणाऱ्या सुरक्षा व्याजाच्या मूल्याचा विचार करणे आवश्यक नव्हते, हे खरे असले तरी रिझॉल्यूशन प्लॅन मंजूर करण्याचा किंवा नाकारण्याचा व्यावसायिक निर्णय घेताना कर्जदारांच्या समितीने विचारात घेतलेल्या विचारांची व्याप्ती वाढविण्यासाठी ही दुरुस्ती आणली. अशा प्रकारचा विचार केवळ कर्जदारांच्या समितीला अधिक दात देऊन सक्षम करणे हा आहे जेणेकरून समाधान योजनेची व्यवहार्यता आणि व्यवहार्यता यासंदर्भात माहितीपूर्ण निर्णय घेता येईल, समान कर्जदारांमध्ये वितरणाची निष्पक्षता ही तळमळ आहे. तथापि,

कर्जदारांच्या समितीच्या व्यावसायिक शहाणपणाचा वापर करून घेतलेल्या अशा व्यावसायिक निर्णयास न्यायालयीन हस्तक्षेपाची आवश्यकता भासणार नाही जोपर्यंत समान स्थित असलेल्या वर्गातील कर्जदारांना योग्य आणि न्याय्य वागणूक दिली जात नाही. आम्हाला या अपिलात काहीही तथ्य दिसत नाही, त्यानुसार ते फेटाळले जाते.

७. अपिलीय प्राधिकरणाच्या निर्णयावर प्रश्नचिन्ह उपस्थित करण्याचा प्रयत्न करताना, अपीलकर्त्याच्या विद्वान वकिलांच्या युक्तिवादाचा मुख्य मुद्दा पुन्हा संहितेच्या कलम ३० (४) भोवती फिरतो. असा युक्तिवाद केला जातो की सीओसीने संहितेच्या कलम ५३ (१) मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे कर्जदारांमधील प्राधान्यक्रमाचा विचार करणे आवश्यक असतानाही प्रत्येक कर्जदाराला वितरणाची पद्धत ठरविताना कर्जदारांच्या प्राधान्य आणि सुरक्षा हिताचे मूल्य विचारात घेण्यात अपयशी ठरलेल्या समाधान योजनेस सीओसी मान्यता देऊ शकली नसती. सुरक्षित कर्जदाराच्या सुरक्षा हिताचे प्राधान्य आणि मूल्य समाविष्ट आहे . अभ्यासू वकील असा युक्तिवाद करतील की, समाधान योजनेवर अपीलकर्त्याच्या असहमतीचे प्राथमिक कारण असे होते की, एकूण १३.३८ कोटी रुपयांपेक्षा जास्त स्वीकृत दाव्याच्या तुलनेत, समाधान अर्जदाराने अपीलकर्त्याकडे असलेल्या सुरक्षिततेच्या मूल्यांकनाचा विचार न करता सुमारे २.०२६ कोटी रुपयांची तुटपुंजी रक्कम देऊ केली होती, ज्याचे मूल्यांकन १२ कोटी रुपयांपेक्षा जास्त होते. एस्सार स्टील (उपरोक्त) मधील निर्णय तसेच जेपी केन्सिंग्टन बुलेवार्ड अपार्टमेंट्स वेल्फेअर असोसिएशन आणि ऑर्स विरुद्ध एनबीसीसी (इंडिया) लिमिटेड आणि ओआरएस च्या प्रकरणात या न्यायालयाने नुकत्याच दिलेल्या निर्णयाचा संदर्भ विद्वान वकिलांनी दिला आहे., २४.०३.२०२१ रोजी सादर केले . संहितेच्या कलम ३० (४) मधील दुरुस्ती ही केवळ मार्गदर्शक तत्त्वे होती, असा एनसीएलएटीचा विचार सीओसीला आपले

व्यावसायिक शहाणपण वापरण्याचा आणि संहितेतील तरतुदींशी सुसंगत नसलेल्या योजनेला मान्यता देण्याचा अनिर्बंध आणि मनमानी अधिकार नाही ही वस्तुस्थिती विचारात घेण्यात अपयशी ठरतो, असे विद्वान वकील सादर करतील.

८. विद्वान वकिलांचा सल्ला ऐकल्यानंतर आणि रेकॉर्डवर ठेवलेले साहित्य पाहिल्यानंतर आमचे स्पष्ट मत आहे की हे अपील पूर्णपणे तथ्यहीन आहे आणि प्रवेशास पात्र नाही.

९. कायद्याच्या गरजा, विशेषत: अपीलकर्त्याच्या वतीने आग्रह धरल्या जाणाऱ्या युक्तिवादांच्या संदर्भात, तरतुदींचा संदर्भ देतात. संहितेच्या कलम ३० मध्ये समाधान योजना सादर करणे, त्यातील अनिवार्य मजकूर, कर्जदारांच्या समितीने त्यावर विचार करणे आणि मान्यता देणे आणि मंजुरीसाठी निर्णय प्राधिकरणाकडे सादर करणे यासंदर्भातील प्रक्रियांशी संबंधित आहे. संहितेच्या कलम ३० मधील उपकलम (२) व (४) सध्याच्या हेतूसाठी समर्पक असल्याने इतर भाग वगळून खालीलप्रमाणे उपयुक्तरीत्या पुनरुत्पादित करता येतील:-

"कलम ३०. समाधान योजना सादर करणे.- (१) xxx xxx xxx

(२) संकल्प व्यावसायिक त्याला प्राप्त झालेल्या प्रत्येक समाधान योजनेची तपासणी करेल जेणेकरून प्रत्येक समाधान योजनेची पुष्टी होईल-

(अ) कॉर्पोरेट कर्जदाराच्या इतर कर्जांच्या [देयकाच्या] प्राधान्याने मंडळाने निर्दिष्ट केलेल्या पद्धतीने दिवाळखोरी निवारण प्रक्रियेचा खर्च भरण्याची तरतूद आहे;

९ [(ब) मंडळाने निर्दिष्ट केलेल्या पद्धतीने ऑपरेशनल कर्जदारांच्या कर्जाची परतफेड करण्याची तरतूद करते. त्यापेक्षा कमी नसावे-

(i) कलम ५३ अन्वये कॉर्पोरेट कर्जदाराचे लिक्विडेशन झाल्यास अशा कर्जदारांना देण्यात येणारी रक्कम; किंवा

(ii) संकल्प योजनेंतर्गत वितरित करावयाची रक्कम असती तर अशा कर्जदारांना जी रक्कम देण्यात आली असती

कलम ५३ च्या उपकलम (१) मधील प्राधान्यक्रमानुसार वाटप करण्यात आले आहे, जे जास्त असेल आणि समाधान योजनेच्या बाजूने मतदान न करणार् या वित्तीय कर्जदारांच्या कर्जाची परतफेड मंडळाने निर्दिष्ट केल्याप्रमाणे करण्याची तरतूद आहे, जी कॉर्पोरेट कर्जदाराचे लिक्विडेशन झाल्यास कलम ५३ च्या उपकलम (१) नुसार अशा कर्जदारांना देय रकमेपेक्षा कमी नसेल.

स्पष्टीकरण १. शंकांचे निरसन करण्यासाठी या कलमातील तरतुदींनुसार वितरण अशा कर्जदारांना न्याय्य व न्याय्य ठरेल, असे स्पष्ट करण्यात आले आहे.

स्पष्टीकरण २.— या कलमाच्या हेतूसाठी, असे जाहीर केले जाते की दिवाळखोरी आणि दिवाळखोरी संहिता (सुधारणा) अधिनियम, २०१९ सुरू झाल्याच्या तारखेपासून या कलमातील तरतुदी कॉर्पोरेट कर्जदाराच्या कॉर्पोरेट दिवाळखोरी निवारण प्रक्रियेस देखील लागू होतील-

(i) जेथे निर्णय प्राधिकरणाने समाधान योजना मंजूर केलेली नाही किंवा नाकारली गेली नाही;

(ii) जेथे कलम ६१ किंवा कलम ६२ अन्वये अपीलाला प्राधान्य देण्यात आले असेल किंवा असे अपील सध्या कायद्याच्या कोणत्याही तरतुदीनुसार प्रतिबंधित नाही; किंवा

(iii) जेथे समाधान योजनेच्या संदर्भात निर्णय प्राधिकरणाच्या निर्णयाविरुद्ध कोणत्याही न्यायालयात कायदेशीर कार्यवाही सुरू करण्यात आली आहे;

(सी) समाधान योजना मंजूर झाल्यानंतर कॉर्पोरेट कर्जदाराच्या कामकाजाचे व्यवस्थापन करण्याची तरतूद आहे;

(डी) संकल्प योजनेची अंमलबजावणी व पर्यवेक्षण;

सध्या लागू असलेल्या कायद्यातील कोणत्याही तरतुदींचे उल्लंघन करत नाही;

(च) मंडळाने निर्दिष्ट केलेल्या इतर आवश्यकतांची पूर्तता करते.

[स्पष्टीकरण —खंड (ई) च्या हेतूने, कंपनी कायदा, २०१३ (१८/२०१३) किंवा संकल्प योजनेंतर्गत कारवाईच्या अंमलबजावणीसाठी सध्या लागू असलेल्या इतर कोणत्याही कायद्याअंतर्गत भागधारकांची मान्यता आवश्यक असल्यास, अशी मंजुरी देण्यात आली आहे असे मानले जाईल आणि ते त्या कायद्याचे किंवा कायद्याचे उल्लंघन ठरणार नाही.

११ (४) उप कलम ४ साठी २०१८ कलम ६ च्या अधिनियम 8 द्वारे प्रतिस्थापित (२३/११/२०१७) पासून संदर्भ प्रभावासह) प्रतिस्थापनापूर्वी उप कलम ४, खालीलप्रमाणे उभे होते. कर्जदारांची समिती वित्तीय कर्जदारांच्या मतदानाच्या टक्केवारीच्या कमीत कमी [६६] (१२) ६/६/२०१८ पासून संदर्भ प्रभावासह २०१८ कलम २३ (iii) (अ) साठी ७५ च्या अधिनियम २६ द्वारे बदललेले) टक्के मताधिक्याने समाधान योजना मंजूर करू शकते, त्याची व्यवहार्यता आणि व्यवहार्यता विचारात घेऊन, [(१३) १६/८/२०१९ पासून २०१९ च्या कलम ६ ब च्या अधिनियम २६ द्वारे समाविष्ट] प्रस्तावित वितरणाची पद्धत, जी विचारात घेतली जाऊ शकते. कलम ५३ च्या

उपकलम (१) मध्ये विहित केल्यानुसार कर्जदारांमधील प्राधान्यक्रमाचा विचार, ज्यात सुरक्षित कर्जदाराच्या सुरक्षा हिताचे प्राधान्य आणि मूल्य समाविष्ट आहे] आणि बोर्डाने निर्दिष्ट केलेल्या इतर आवश्यकता: परंतु कर्जदारांची समिती मंजूर करणार नाही.

नादारी आणि दिवाळखोरी संहिता (सुधारणा) अध्यादेश, २०१७ (ऑर्ड. ७/२०१७) सुरू होण्यापूर्वी सादर केलेला समाधान योजना, जिथे समाधान अर्जदार कलम २९ ए अंतर्गत अपात्र आहे आणि समाधान व्यावसायिकांना नवीन समाधान योजना आमंत्रित करण्याची आवश्यकता असू शकते जिथे इतर कोणतीही समाधान योजना उपलब्ध नाही:

परंतु पहिल्या तरतुदीत नमूद केलेला संकल्प अर्जदार कलम २९ अ च्या खंड (क) अन्वये अपात्र असल्यास, ठराव अर्जदारास कलम (क) मधील तरतुदीनुसार तीस दिवसांपेक्षा जास्त कालावधीचा थकीत रक्कम भरण्याची परवानगी कर्जदारांच्या समितीद्वारे दिली जाईल. २९ ए:

परंतु दुसऱ्या तरतुदीतील कोणतीही गोष्ट कलम १२ च्या उपकलम (३) मधील तरतुदीच्या हेतूने मुदतवाढ मानली जाणार नाही आणि कॉर्पोरेट दिवाळखोरी निवारण प्रक्रिया त्या उपकलमात निर्दिष्ट केलेल्या कालावधीत पूर्ण केली जाईल-

[१४ ०६/०६/२०१८] पासून २०१८ च्या अधिनियम २६ कलम कलम २३ iii बी द्वारे समाविष्ट) दिवाळखोरी व दिवाळखोरी संहिता (सुधारणा) अध्यादेश, २०१८ (६/२०१८) द्वारे सुधारित कलम २९ अ मधील पात्रतेचे निकष नादारी व दिवाळखोरी संहिता (सुधारणा) अध्यादेश, २०१८ (६/२०१८) सुरू होण्याच्या तारखेपर्यंत समाधान योजना सादर न केलेल्या समाधान अर्जदारास लागू होतील]

(५) xxx xxx xxx

(६) xxx xxx xxx

समाधान आराखड्याचा विचार आणि मंजुरी च्या प्रक्रियेसंदर्भात, हे प्रकरण मूलत: कर्जदारांच्या समितीच्या व्यावसायिक शहाणपणाचे आहे आणि न्यायिक पुनरावलोकनाची व्याप्ती निर्णय प्राधिकरणाच्या संहितेच्या कलम ३० (२) च्या चार कोपऱ्यांमध्ये मर्यादित आहे; आणि अपीलीय प्राधिकरणासाठी कलम ३० (२) आणि कलम ३० (२) आणि कलम ६१ (३) मध्ये वाचले आहे. जेपी केन्सिंग्टन (उपरोक्त) प्रकरणात या न्यायालयाने एस्सार स्टील (उपरोक्त) तसेच **के. शशिधर विरुद्ध इंडियन ओव्हरसीज बँक अँड इतर मधील मागील निर्णयांची दखल घेतली.: (२०१९) १२ एससीसी १५० आणि महाराष्ट्र सीमलेस लिमिटेड विरुद्ध पद्मनाभन , व्यंकटेश आणि ओआरएस.: (२०२०) ११ एससीसी ४६७**, तत्त्वांचा सारांश खालीलप्रमाणे :-

> "७७. आयबीसीच्या योजनेत, जेथे समाधान योजनेची मंजुरी केवळ सीओसीच्या व्यावसायिक शहाणपणाच्या कार्यक्षेत्रात आहे, न्यायालयीन पुनरावलोकनाची व्याप्ती न्यायनिर्णय प्राधिकरणाच्या मंजुरीसंदर्भात कलम ३१ मधील तरतुदींद्वारे आणि मंजुरीच्या आदेशाविरूद्ध अपीलाच्या व्याप्तीसंदर्भात कलम ६१ सह कलम ३२ मध्ये समाविष्ट तरतुदींद्वारे मर्यादित केली जाते.
>
> ७७.१. न्यायालयीन पुनरावलोकनावरील अशा मर्यादा या न्यायालयाने वरील निर्णयांमध्ये योग्यरित्या अधोरेखित केल्या आहेत, जिथे हे स्पष्ट शब्दात नमूद केले गेले आहे की सीओसीने वापरलेल्या व्यावसायिक शहाणपणाची शुद्धता किंवा अन्यथा तपासणी करण्यासाठी समाधान योजनेशी संबंधित निर्णय प्राधिकरणाचे अधिकार विस्तारित होत नाहीत. न्यायनिर्णय प्राधिकरणास उपलब्ध मर्यादित न्यायालयीन पुनरावलोकन संहितेच्या कलम ३० (२) च्या

चार कोपऱ्यांमध्ये आहे, जे मूलत: हे तपासणे असेल की समाधान योजना सध्या लागू असलेल्या कायद्याच्या कोणत्याही तरतुदींचे उल्लंघन करत नाही, ती बोर्डाने निर्दिष्ट केलेल्या इतर आवश्यकतांशी सुसंगत आहे, आणि त्यात अशी तरतूद आहे: (अ) दिवाळखोरी निवारण प्रक्रियेचा खर्च प्राधान्याने भरणे; (ब) ऑपरेशनल कर्जदारांच्या कर्जाची परतफेड करणे; (क) असंतुष्ट वित्तीय कर्जदारांच्या कर्जाची परतफेड करणे; (ड) समाधान आराखड्याला मंजुरी दिल्यानंतर कॉर्पोरेट कर्जदाराच्या कारभाराचे व्यवस्थापन करणे; आणि (ई) संकल्प योजनेची अंमलबजावणी व पर्यवेक्षण.

७७.२. न्यायिक पुनरावलोकनाच्या व्याप्तीवरील मर्यादा समाधान योजना मंजूर करण्याच्या आदेशाविरुद्ध अपील करण्यासाठी प्रदान केलेल्या मर्यादित आधारामुळे बळकट होतात, म्हणजे जर योजना सध्या लागू असलेल्या कोणत्याही कायद्यातील तरतुदींचे उल्लंघन करत असेल तर; किंवा कॉर्पोरेट दिवाळखोरी ठरावादरम्यान रिझोल्यूशन प्रोफेशनलकडून अधिकारांचा वापर करताना भौतिक अनियमितता झाली आहे. कालखंड; किंवा ऑपरेशनल क्रेडिटर्सना देय असलेल्या कर्जाची तरतूद केलेली नाही; किंवा दिवाळखोरी निवारण प्रक्रियेचा खर्च प्राधान्याने परतफेडीसाठी देण्यात आलेला नाही; किंवा समाधान योजना मंडळाने निर्दिष्ट केलेल्या इतर कोणत्याही निकषांचे पालन करत नाही.

७७.३. एस्सार स्टील (उपरोक्त) मध्ये निर्धारित केलेले सामग्री प्रस्ताव न्यायालयीन पुनरावलोकनाची व्याप्ती अशी आहे की दिवाळखोरी निवारण

प्रक्रियेदरम्यान कॉर्पोरेट कर्जदाराने चालू ठेवणे आवश्यक आहे ही वस्तुस्थिती सीओसीने विचारात घेतली आहे की नाही हे न्यायनिर्णय प्राधिकरण पाहेल; की त्याला त्याच्या मालमत्तेचे मूल्य जास्तीत जास्त करणे आवश्यक आहे ; आणि ऑपरेशनल क्रेडिटर्ससह सर्व भागधारकांच्या हिताची काळजी घेण्यात आली आहे. आणि, जर न्यायनिर्णय प्राधिकरणाला दिलेल्या तथ्यांच्या संचावर असे आढळेल की आवश्यक निकष विचारात घेतले गेले नाहीत, ते निकषांची पूर्तता केल्यानंतर समाधान योजना पुन्हा सादर करण्यासाठी कर्जदारांच्या समितीकडे परत पाठवू शकतात. मग, जसे निरीक्षण केले आहे. महाराष्ट्र सीमलेस लि. (उपरोक्त), याला वाव नाही. कोणत्याही समन्यायी आकलनावर कार्यवाही करणे किंवा परिमाणात्मक विश्लेषणाच्या आधारे समाधान योजनेचे मूल्यमापन करणे निर्णय प्राधिकरण किंवा अपीलीय प्राधिकरण. अशा प्रकारे, कोणत्याही कर्जाची किंवा मालमत्तेची वागणूक मूलत: वित्तीय कर्जदारांच्या सामूहिक व्यावसायिक शहाणपणावर सोडणे आवश्यक आहे.

११. रिझॉल्यूशन प्लॅन हा कर्जदारांच्या समितीच्या व्यावसायिक निर्णयाचा गाभा असतो. एकदा असे आढळले की सर्व अनिवार्य आवश्यकतांचे योग्य प्रकारे पालन केले गेले आहे आणि काळजी घेतली गेली आहे, न्यायिक पुनरावलोकनाची प्रक्रिया एखाद्या विशिष्ट कर्जदाराचे किंवा कोणत्याही भागधारकाचे परिमाणात्मक विश्लेषण करण्यासाठी ताणली जाऊ शकत नाही, जे स्वतःचा असंतोष बाळगू शकतात. दुसऱ्या शब्दांत, आयबीसीच्या योजनेत, प्रत्येक असंतोष कायदेशीर तक्रारीचे स्वरूप धारण करत नाही आणि अपीलाचा आधार म्हणून घेतला जाऊ शकत नाही .(१५ उदाहरणाच्या उद्देशाने, जेपी केन्सिंग्टन (सुप्रा) मधील निर्णयाचा संदर्भ दिला जाऊ शकतो, ज्यात,

अल्पसंख्याक भागधारकांनी समाधान योजनेविरूद्ध आग्रह करण्याचा प्रयत्न केलेल्या कारणांबद्दल, या न्यायालयाने असे म्हटले आहे की त्यांच्या तक्रारीकायदेशीर तक्रारी म्हणून ओळखल्या जाऊ शकत नाहीत (परिच्छेद १५४ द्वारे). त्याचप्रमाणे जेव्हा हे न्यायालय जेपी केन्सिंग्टनमध्ये, असहमत वित्तीय कर्जदात्यासंबंधी च्या समाधान योजनेच्या प्रस्तावास नकार दिल्यानंतर, निर्णय प्राधिकरणाने स्वत: योजनेच्या आक्षेपार्ह अटींमध्ये बदल केले आणि असहमत वित्तीय कर्जदारास आर्थिक देयकाची तरतूद केली. निर्णय प्राधिकरणाच्या आदेशाचा हा उत्तरार्ध या न्यायालयाने मंजूर केला नाही आणि असे म्हटले की समाधान योजनेत प्रस्तावित वित्तीय मॉडेलशी संबंधित अशा शब्दाला नापसंती दर्शविल्यानंतर, निर्णय प्राधिकरण स्वत: त्यात बदल करू शकत नाही आणि हे प्रकरण पुनर्विचारासाठी सीओसीकडे परत पाठवायला हवे होते. तथापि, जेपी केन्सिंग्टनमधील निर्णयाचा तो भाग सध्याच्या हेतूसाठी समर्पक नाही.

१२. संहितेच्या कलम ३० च्या सुधारित उपकलम (४) मधील तरतुदी, ज्यावर अपीलकर्त्याच्या वतीने जास्त अवलंबून ठेवले जाते, आमच्या मते, अपीलकर्त्याच्या सांगण्यावरून समाधान योजनेत हस्तक्षेप करण्याची कोणतीही स्थिती उद्भवत नाही. २०१९ च्या सुधारित कायद्याच्या कलम ६ च्या उपखंड (ब) द्वारे संहितेच्या कलम ३० च्या उपकलम (४) मध्ये केलेल्या दुरुस्तीचा अर्थ आणि परिणाम देखील एस्सार स्टील (उपरोक्त) मध्ये या न्यायालयाने स्पष्ट केला होता, ज्याची अपिलीय प्राधिकरणाने योग्य दखल घेतली होती (येथे पूर्वी काढलेल्या निष्कर्षाद्वारे). त्यामुळे कलम ३० च्या उपकलम (४) मधील अशा प्रकारच्या दुरुस्तीमुळे कर्जदारांच्या समितीने व्यावसायिक शहाणपणाचा वापर करून समाधान योजनेची व्यवहार्यता आणि व्यवहार्यता यासंदर्भात माहितीपूर्ण निर्णय घेणे, समान कर्जदारांमध्ये वितरणाच्या निष्पक्षतेसह निर्णय घेणे योग्य होते, असे निरीक्षण एनसीएलएटीने नोंदवले; आणि सीओसीच्या व्यावसायिक शहाणपणाचा वापर करून घेतलेल्या

व्यावसायिक निर्णयात हस्तक्षेपाची आवश्यकता नाही जोपर्यंत समान स्थित असलेल्या वर्गातील कर्जदारांना न्याय्य आणि न्याय्य वागणूक नाकारली जात नाही.

१२.१. न्याय्य आणि न्याय्य वागणुकीच्या प्रश्नासंदर्भात न्यायनिर्णय प्राधिकरणाने तसेच अपिलीय प्राधिकरणाने समाधान योजनेच्या बाजूने समवर्ती निष्कर्ष दिले असले तरी स्वत :चे समाधान करण्यासाठी आम्ही समाधान योजनेतील आर्थिक प्रस्तावाचा अभ्यास केला आहे. आम्हाला असे आढळले आहे की सर्व सुरक्षित वित्तीय कर्जदारांना देयकाचा प्रस्ताव (त्या सर्वांनी त्यांच्याबरोबर सुरक्षा व्याज बाळगणे आवश्यक आहे) न्याय्य आहे आणि अपीलकर्त्याला देय करण्याचा प्रस्ताव इतर सुरक्षित वित्तीय कर्जदारांसाठी प्रस्तावित देयकाच्या टक्केवारीच्या बरोबरीचा आहे. न्याय्य आणि न्याय्य वागणूक नाकारणे किंवा प्राधान्याकडे दुर्लक्ष करणे असे कोणतेही प्रकरण समोर येत नाही.

> १३. अपीलकर्त्याच्या वतीने त्याच्या सुरक्षा हिताच्या मूल्याच्या संदर्भात वारंवार सादर केलेल्या युक्तिवादांना कोणताही अर्थ नाही किंवा कोणतेही तथ्य नाही. असहमत वित्तीय सावकाराला काय अधिकार आहे हे संहितेच्या कलम ३० च्या उपकलम (२) (ब) च्या उत्तरार्धात निर्दिष्ट केले आहे आणि ते एस्सार स्टीलमधील या न्यायालयाने खालीलप्रमाणे स्पष्ट केले आहे :-
>
> "१२८.२०१९ च्या सुधारित कायद्याच्या कलम ६ द्वारे कलम ३० (२) (बी) च्या पर्यायाच्या वैधतेचा विचार केला तर हे स्पष्ट आहे की बदललेले कलम ३० (२) (बी) ऑपरेशनल क्रेडिटर्स देते. एक वर्ग म्हणून घर खरेदीदारांनी योजनेस संमती दिल्याचे लक्षात आले, असे मानले गेले की कोणत्याही वैयक्तिक गृहखरेदीदार किंवा संघटनेला समाधान योजनेला आव्हान ठेवण्याचा

अधिकार नाही आणि कोणतीही कायदेशीर तक्रार बाळगणारी मानली जाऊ शकत नाही (परिच्छेद १७० पहा). उपखंड (ब) च्या उपखंड (१) व (२) मध्ये नमूद केलेल्या आकड्यांपेक्षा ही संख्या अधिक असल्याने ती आता ऑपरेशनल क्रेडिटर्सना किमान रक्कम म्हणून द्यावी लागणार आहे. उपखंड (ब) च्या उत्तरार्धातही हेच लागू होते जे असंतुष्ट वित्तीय कर्जदारांचा संदर्भ देते. माधवी दीवान यांचा हा युक्तिवाद बरोबर आहे की कलम ३० (२) (ब) खरेतर अ आहे. ऑपरेशनल क्रेडिटर्स आणि असंतुष्ट वित्तीय कर्जदारांच्या बाजूने फायदेशीर तरतुदी कारण त्यांना आता ठराविक किमान रक्कम दिली जाणार आहे, ऑपरेशनल क्रेडिटर्सच्या बाबतीत किमान उपकलम (१) अंतर्गत मोजल्या गेलेल्या दोन आकड्यांपैकी जास्त आहे आणि खंड (ब) मधील (२) आणि असंतोषाच्या बाबतीत कमीत कमी फायनान्शियल क्रेडिटर ही किमान रक्कम आहे जी पूर्वी देय नव्हती. वस्तुतः, दुरुस्तीपूर्वी, सुरक्षित वित्तीय कर्जदार असहमत असलेल्या असुरक्षित वित्तीय कर्जदारांना चिरडून टाकू शकतात, ६६% बहुमताने त्यांना त्यांच्या थकबाकीसाठी काहीही न देण्याच्या बाजूने मतदान केले. आधीच्या राजवटीत हे शक्य झाले असते पण दुरुस्तीनंतर तसे आर्थिक कर्जदारांना आता उपकलम (२) मध्ये नमूद केलेली किमान रक्कम द्यावी लागणार आहे. माधवी दीवान यांचे म्हणणे ही बरोबर आहे की, कलम ५३ मध्ये नमूद केलेल्या कर्जदारांच्या देयकाच्या प्राधान्यक्रमाचा आदेश सुधारित उपकलम (२) (ब) मध्ये समाविष्ट केलेला नाही. कलम ५३ चा उल्लेख फक्त एका विशिष्ट गोष्टीसाठी केला जातो. ऑपरेशनल आणि फायनान्शियल क्रेडिटर्सच्या वेगवेगळ्या वर्गांना किमान

आकडा देण्यात यावा. केवळ याच हेतूने कलम ५३ (१) कडे पाहावे लागेल कारण हे स्पष्ट आहे की संहिता आणि नियमावलीतील तरतुदींनुसार कर्जदारांच्या विविध वर्गांना आणि उपवर्गांना किती रक्कम द्यायची हे ठरविण्यास कर्जदारांच्या समितीचे व्यावसायिक शहाणपण स्वतंत्र आहे. त्याखाली बनवलेली आहे."

(भर देण्यासाठी अधोरेखित केलेले)

१३.१. अशा प्रकारे, संहितेतील तरतुदी आणि संबंधित नियमावलीनुसार कर्जदारांच्या विविध वर्गांना किंवा उपवर्गांना किती रक्कम द्यायची आहे, हे मूलत: कर्जदार समितीचे व्यावसायिक शहाणपण आहे; आणि अपीलकर्त्यासारखा असहमत सुरक्षित कर्जदार सुरक्षा व्याजाच्या मूल्याच्या संदर्भात त्याला जास्त रक्कम देऊ शकत नाही.

१४. जेपी केन्सिंग्टन (उपरोक्त) च्या बाबतीत, समाधान योजनेतील प्रस्ताव असा होता की जर असहमत वित्तीय कर्जदार असतील तर आयबीसीच्या कलम ३० आणि ५३ आणि सीआयआरपी रेग्युलेशन्सच्या रेग्युलेशन ३८ नुसार लिक्विडेशन व्हॅल्यूच्या स्वरूपात काही रक्कम मिळण्यास पात्र असतील, त्यांना स्थापन करण्यात येणाऱ्या विशेष हेतू वाहनाच्या इक्विटीमध्ये आणि कॉर्पोरेट कर्जदाराच्या काही भूखंडांच्या हस्तांतरणासह समानुपातिक वाट्याच्या स्वरूपात असे लिक्विडेशन मूल्य प्रदान केले जाईल. समाधान योजनेतील असंतुष्ट वित्तीय कर्जदारांवरील दायित्वाची पूर्तता करण्याची अशी पद्धत न्यायनिर्णय प्राधिकरणाने नाकारली; आणि निर्णय प्राधिकरणाच्या

आदेशाचा हा भाग या न्यायालयाने कायम ठेवला आणि असे आढळले की समाधान योजनेतील प्रस्ताव संहितेच्या कलम ३० (२) च्या खंड (ब) नुसार 'पेमेंट'च्या आवश्यकतेशी सुसंगत नाही. त्या संदर्भात या न्यायालयाने असे म्हटले आहे की, 'पेमेंट'ची अशी कारवाई केवळ असहमत वित्तीय कर्जदाराच्या हक्कानुसार सुरक्षा व्याजाची अंमलबजावणी करून रक्कम हस्तांतरित करून किंवा अशा पैशाच्या वसुलीस परवानगी देऊनच होऊ शकते. या न्यायालयाने असेही स्पष्ट केले आहे की, जर एखाद्या असहमत वित्तीय कर्जदाराकडे वैध सुरक्षा हित संबंध असतील तर अशा असहमत वित्तीय कर्जदाराचा रक्कम मिळविण्याचा हक्क त्याला प्राप्त मूल्याच्या मर्यादेपर्यंत आणि त्याला उपलब्ध असलेल्या प्राधान्यक्रमानुसार सुरक्षा व्याज लागू करण्याची परवानगी देऊन पूर्ण केला जाऊ शकतो. या न्यायालयाने स्पष्ट केले की असे सुरक्षा हित लागू केल्याने, असहमत वित्तीय कर्जदारास त्याच्या हक्काच्या मर्यादेपर्यंत देय मिळेल आणि ते संहितेच्या कलम ३० (२) (बी) ची आवश्यकता पूर्ण करेल. या न्यायालयाने इतर गोष्टींबरोबरच खालीलप्रमाणे निरीक्षण केले आणि निर्णय दिला:-

१२१.१. म्हणून, संहितेच्या कलम ३० (२) च्या खंड (ब) च्या दुसर् या भागात नमूद केलेल्या दायित्वाच्या पूर्ततेच्या हेतूने, असहमत वित्तीय कर्जदारांना संहितेच्या कलम ५३ अंतर्गत प्राप्त मालमत्तेच्या "उत्पन्ना"च्या दृष्टीने मोजलेली "रक्कम" "अदा करणे" आवश्यक आहे; आणि "देय रक्कम" त्यांच्या संमतीच्या समकक्षांपेक्षा प्राधान्याने "भरणे" आवश्यक आहे, कायदा केवळ

पैशाच्या रकमेचा संदर्भ देत आहे, इतर कशाचाही नाही. तरतुदीची चौकट आणि आशय आणि योजना संहितेचा, "देयक" हा शब्द स्पष्टपणे दायित्व पार पाडण्याच्या क्रियेचे वर्णनात्मक आहे आणि त्याच वेळी, अशी कृती करण्याच्या पद्धतीचे निर्देशात्मक देखील आहे. आणि, ती कारवाई केवळ पैशाचे प्रमाण सोपविण्याची असू शकते किंवा असंतुष्ट वित्तीय कर्जदाराच्या हक्काप्रमाणे सुरक्षा व्याज लागू करून अशा पैशाच्या वसुलीस परवानगी देण्याची असू शकते.

१२१.२. जर असहमत वित्तीय कर्जदार सुरक्षित कर्जदार असेल आणि त्याच्या बाजूने वैध सुरक्षा हित निर्माण केले गेले असेल आणि अस्तित्वात असेल तर अशा असंतुष्ट वित्तीय कर्जदाराचा "देय रक्कम" प्राप्त करण्याचा हक्क देखील त्याला सुरक्षा व्याज लागू करण्याची परवानगी देऊन पूर्ण केला जाऊ शकतो, त्याला मिळणाऱ्या मूल्याच्या मर्यादेपर्यंत आणि त्याला उपलब्ध असलेल्या प्राधान्यक्रमानुसार. साहजिकच, असे सुरक्षा हित लागू केल्याने, असहमत वित्तीय कर्जदाराला त्याच्या हक्काच्या मर्यादेपर्यंत "पेमेंट" मिळेल आणि ते संहितेच्या कलम ३० (२) (बी) ची आवश्यकता पूर्ण करेल....

(जोर देण्यासाठी अधोरेखित केलेले)

१४.१. जेपी केन्सिंग्टन (उपरोक्त) मध्ये, या न्यायालयाने वारंवार स्पष्ट केले की असहमत वित्तीय कर्जदारास त्याच्या हक्कानुसार रकमेची देयके मिळतील; आणि त्याला सुरक्षा हिताची अंमलबजावणी करण्यास परवानगी देऊन, मर्यादेपर्यंत हा हक्क देखील पूर्ण केला जाऊ

शकतो त्याला मिळणारे मूल्य. एखाद्या असंतुष्ट आर्थिक कर्जदाराकडे सुरक्षा उपलब्ध असेल तर त्याला संपूर्ण सुरक्षा हिताची अंमलबजावणी करण्याचा किंवा त्याच्याकडे उपलब्ध असलेल्या सुरक्षिततेचे संपूर्ण मूल्य प्राप्त करण्याचा अधिकार असेल, असे कधीही नमूद करण्यात आलेले नाही. हे उघड आहे की सुरक्षा हिताशी संबंधित त्याचा व्यवहार, प्रसंग उद्भवल्यास, त्याला मिळणाऱ्या मूल्याच्या मर्यादेवर अट घातली असेल.

१४.२. अपीलकर्त्याने प्राप्त केलेल्या मूल्याची मर्यादा समाधान योजनेत स्पष्टपणे नमूद केली आहे, म्हणजेच २.०२६ कोटी रुपयांची रक्कम जी इतर सुरक्षित वित्तीय कर्जदारांना त्यांच्या संबंधित स्वीकारलेल्या दाव्यांच्या संदर्भात प्रदान केलेल्या प्रमाणात आणि टक्केवारीत आहे. अर्जदाराच्या वतीने सुरक्षेची किंमत सुमारे १२ कोटी रुपये असल्याचे वारंवार नमूद करणे पूर्णपणे अयोग्य आहे आणि चुकीचे आहे.

१५. असहमत वित्तीय कर्जदाराला मिळणाऱ्या रकमेच्या मर्यादेची मर्यादा संहितेच्या कलम ३० (२) (बी) मध्ये जन्मजात आहे आणि वरील निर्णयांमध्ये ती अधिक उघड झाली आहे. कॉर्पोरेट कर्जदाराच्या मालमत्तेवर असंतुष्ट वित्तीय कर्जदाराला उपलब्ध असलेले सुरक्षा हित त्याला इतर वित्तीय कर्जदारांपेक्षा काही अधिकार देते जेणेकरून संपूर्ण सुरक्षा हिताची अंमलबजावणी होईल आणि त्याद्वारे जादा रक्कम प्राप्त करून असमान परिस्थिती निर्माण होईल, हा विधिमंडळाचा हेतू नाही. त्याच वर्गातील कर्जदारांसाठी प्रस्तावित प्राप्य लिक्विडेशन मूल्याच्या पलीकडे.

१६. अपीलकर्त्याच्या वतीने सुचवलेले प्रस्ताव मान्य केले तर त्याचा परिणाम असा होईल की दिवाळखोरी निवारण आणि कॉर्पोरेट कर्जदाराच्या मालमत्तेचे मूल्य जास्तीत जास्त वाढविण्याऐवजी, प्रक्रियेमुळे अधिक लिक्विडेशन होईल आणि प्रत्येक सुरक्षित वित्तीय कर्जदाराने असहमतीच्या बाजूने उभे राहणे पसंत केले. असा निकाल म्हणजे संहितेने कल्पिलेल्या उद्देशालाच

पराभूत करणे ठरेल; आणि सहन करता येत नाही. एस्सार स्टीलमधील या न्यायालयाने यासंदर्भात केलेल्या संबंधित निरीक्षणांचा संदर्भ आपण खालीलप्रमाणे देऊ शकतो :-

> ८५. दिवाळखोरी निवारण प्रक्रियेचा एक भाग म्हणून कर्जदारांच्या विविध वर्गांच्या अधिकारांना मान्यता देणारा "सर्वांसाठी समानता" दृष्टिकोन अवलंबला गेला तर, सुरक्षित वित्तीय कर्जदारांना बर्याच प्रकरणांमध्ये निराकरणाऐवजी लिक्विडेशनसाठी मतदान करण्यास प्रोत्साहित केले जाईल, कारण समाधान योजना मंजूर होण्याऐवजी कॉर्पोरेट कर्जदाराचे लिक्विडेशन करायचे असेल तर त्यांना चांगले अधिकार मिळतील. यामुळे संहितेचा संपूर्ण हेतू चव्हाट्यावर येईल, जो आधी संकटग्रस्त मालमत्तेचे निराकरण होईल याची खात्री करणे आणि ते शक्य नसेल तरच लिक्विडेशन चे अनुसरण केले पाहिजे.
>
> १७. कोणत्याही दृष्टीकोनातून पाहिल्यास, अपीलकर्त्याच्या वतीने केलेले युक्तिवाद मान्यतेस पात्र नाहीत आणि ते फेटाळणे आवश्यक आहे.
>
> १८. वर जे विवेचन केले आहे, ते अपील अयशस्वी ठरते आणि फेटाळले जाते.

***

अस्वीकरण

या न्याय निर्णयाच्या मराठी भाषेतील या अनुवादाचा वापर हा पक्षकार असल्यास त्याच्या तिच्या मातृभाषेमध्ये त्याचा अर्थ समजून घेण्यापुरताच मर्यादित राहील आणि त्याचा इतर कोणत्याही कारणाकर्ता वापर करता येणार नाही तसेच इंग्रजी भाषेतील हाच सर्व व्यावहारिक

आणि कार्यालयीन वापरा करिता विश्वसनीय असेल आणि तोच त्यातील आदेशाच्या निष्पादन आणि अंमलबजावणी करता वैध मानला जाईल.